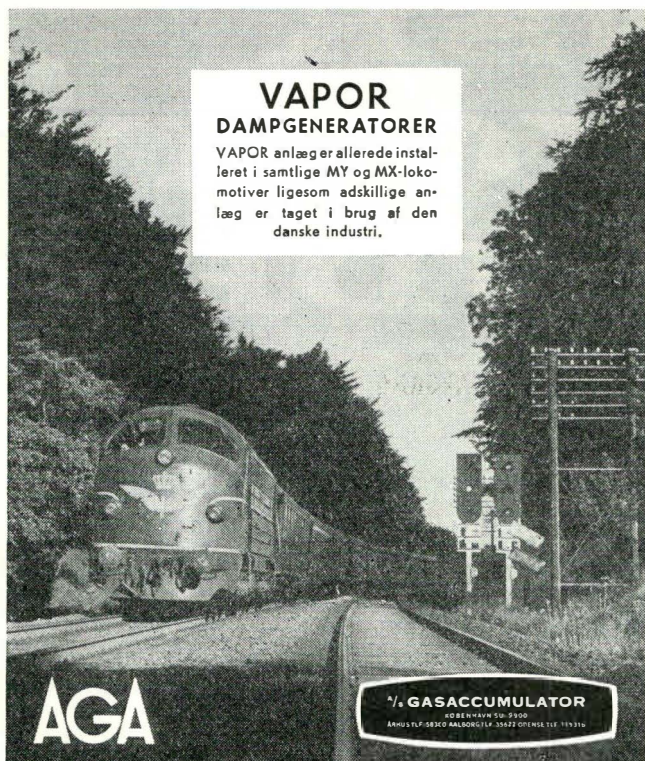

DANSK LOKOMOTIV TIDENDE

NUMMER 21 - 5. NOVEMBER 1962 - 62. ÅRGANG

Udgivet af Dansk Lokomotivmands Forening

**VAPOR
DAMPGENERATORER**
VAPOR anlæg er allerede installeret i samtlige MY og MX-lokomotiver ligesom adskillige anlæg er taget i brug af den danske industri.

AGA

1/2 GASACCUMULATOR
KØBENHAVN SV. 2500
ANGUSTIP. 5830 ÅLBORGH. 3322 OFENSEL. 1137a

**HOVEDBANEGAARDENS
RESTAURANT**
KØBENHAVN
Central 1232 F. L. Viltoft

*Ligeså UUNDVÆRLIG
jernbanen er for trafikken er*

Statsanstalten for Livsforsikring
Hovedkontor: Kampmannsgade 4. København V

NYKØBING F.

»Valdemar« Cafeteria
Jernbanegade 34 - Nykøbing F. - Telf. 85 34 46
Serverer gode varme retter - rigtig kaffe - lækkert brød
Hyggelige lokaler - altid et besøg værd -

Cykelhandler OTTO PETERSEN
Cykelforretningen »Vulkan«
Nygade 9 - Nykøbing - Tlf. 851306
De førende mærker i cykler & knallerter

**Man lægger mærke til
det store udvalg:**

dame- og herrekonfektion,
kjoler,
teenage- og juniorbeklædning
pige- og drengetøj
dame- og herrelingeri
til populære priser

TILSKÆRERNE

Rådhuspladsen 75
Stengade 37, Helsingør
Gøernes Gård, Næstved

*- det store
magasin
for tøj*

Sko køber man i **FOX**
skomagasin

Glostrup - Roskilde - Holbæk - Kalundborg
Slagelse-Nyborg-Aarhus-Skive-Nykøbing M.
Viborg

Københavns nye blikkenslagerfirma
v/ H. Paulsen & T. Hollender
Værksted: Sdr. Fasanvej 92 . Telf. 30 33 53
Paulsen Telf. Eva 4959 . Hollender Telf. 967272

Nørrebro-Møbel- og Tæppelager
alt i møbler på rentefri konto
Nørrebrogade 195, 1.ste, Kbhvn. N. Telf. Taga 6876

Tegn forsikringer i
**Statsbanepersonalets Brandforsikringsagentur
og Understøttelsesforening af 1891**
Lav præmie - uden gensidighed - kulant erstatning
Tillidsmænd over hele landet - Alle arter forsikringer tegnes

PHILIP W. HEYMAN 1/2
KONSERVES
JÆGERSBORG ALLE 19 - TELEFON ORDRUP 9566
Leverandør til feriehuset

DANSK LOKOMOTIV TIDENDE
NR. 21 - 62. ÅRGANG
5. NOVEMBER 1962

Indhold:

Norsk Jernbaneforbund 70 år . .	335
Fra medlemskredsen – Resolution	338
Boligforeningerne ved et vende- punkt	339
Statsbanernes driftsresultat	343
Forsikringsagenturforeningen . .	344
Under DLF	345

Forsidebillede:

Fart gennem kraft.

Redaktører:

E. Greve Petersen
(ansvarshavende)

K. B. Knudsen.

Redaktion og ekspedition:

Hellerupvej 44, Hellerup.
Telefon: Hell. 7269.
Kontortid 10–16.
Lørdag 9–12.

Annonce-ekspedition:

Studiestræde 49, København K.
Tlf. Central 12327 og Palæ 1142.
Giro 22289.
Kontortid kl. 8,30 til 16.

Frederiksberg Bogtrykkeri
Howitzvej 49.

Norsk Jernbaneforbund 70 år

*Sekretær Egil Halvorsen, Norsk Jernbaneforbund, har
venligst tilstillet os denne artikkel med oversigt over
Norsk Jernbaneforbunds tilblivelse og virke.*

Den 20. november i år feirer Norsk Jernbaneforbund sitt 70 års jubileum. Forbundet er det eldste av jernbaneforbundene i Norden.

Forløperne.

Den første jernbane i Norge ble åpnet for trafikk 1. september 1854. Allerede under anlegget av Hovedbanen i 1851 fikk en det første tilløp til organisasjon. Det var ingen fagorganisasjon, men en sykekasse som ble opprettet for anleggspersonalet. Dette skjedde 8. august 1851. Det første spadestikk ble gjort, og det viste seg som alltid at det gror etter et spadestikk, når jorden ligger til rette for den sed som blir sådd. Denne sykekassen som ble opprettet, dannet mønster for den videre utbygging av jernbanepersonalets sykekasser i de forskjellige distrikter. Ved hundreårsjubileet for sykekassen i 1951, uttalte daværende sosialminister Aaslaug Aasland blant annet: »For de sosiale trygders vedkommende tror jeg vi har lov til å si at grunnlaget til det omfattende trygdesystem vi har i dag, ble lagt gjennom Jernbanens sykekasse.«

I 1860-åra møter vi det første foreningslivet blant personalet. En kan si det begynte med sang og musikk. Jernbanefolkene har alltid vært glad i begge deler. Det sies at det kommer av klangen og tonene fra skinnestrengene.

I 1866 ble Jernbanens Sangforening stiftet. Innen foreningen dannet det seg en kjerne som mente at man burde stifte en forening som også kunne ta opp til drøfting de dagsaktuelle saker og problemer som personalet hadde å stri med i sitt daglige arbeid.

Tanken om å stifte en slik forening grep om seg og den 20. november 1869 ble Jernbanens Forening stiftet. Men den var ingen fagforening. Likevel kom denne forening til å spille en stor rolle ved stiftelsen av Norsk Jernbaneforbund i 1892. En kan trygt slå fast at Jernbanens Forening var forløperen til starten av Jernbaneforbundet i 1892.

De første fagforeninger.

Blant jernbanefunksjonærene ble den første fagforening stiftet 6. oktober 1887 blant verkstedspersonalet i Drammen. Forøvrig ble det stiftet en rekke foreninger blant personalet i slutten av 1880-årene, men det var ikke rene fagforeninger.

»Jernbaneavisen« – den første avis for jernbanepersonalet – så dagens lys i 1887. I 1888 ble det i avisen slått til lyd for opprettelsen av en landsforening av jernbanefunksjonærer. Redaktør Adolf Skramstad, senere kjent forfatter, skrev i 1889 en programartikkel for et påtenkt landsforbund av jernbanepersonalet. I denne artikkel trakk han opp organisasjonsmessige linjer som først ble gjennomført i 1920-åra. Fra den interessante og historiske artikkel siteres følgende:

Norsk Jernbaneforbunds tillitsmenn ved 70 årsjubileet.

Sittende fra venstre: nestformann Trygve Kristiansen, formannen Marius Trana og hovedkasserer Emil Edvardsen.

Stående fra venstre: sekretær Thore Olsen, redaktør og sekretær Egil Halvorsen, sekretær O. Wessel Larsen.

»Landsforeningens oppgave bør være å ta seg av de underordnede funksjonærers tarv på en virkningsfull måte. Den bør ikke innskrenke seg til kun å drøfte og diskutere og dermed la saken i bero. Sådant fører ikke til noe. Landsforeningen bør være en munn, hvorigjennom de underordnede direkte forhandler med de styrende om sine tarv. Som forgreninger av landsforeningen bør igjen de forskjellige distrikters foreninger være. Hvert distrikt bør opprette sin forening på et program som svarer til den eventuelle landsforenings. Det er visstnok nå allerede sådanne foreninger i de fleste distrikter, men delvis ligger disse lokale foreninger i dødvannet, kun et par av dem griper tingene an på rette måte og utretter noe. Det bør være forbi med den mening at disse foreninger kun skal være til »nytte og hygge«. Med dette program utretter man lite eller intet. Overalt i verden organiserer de underordnede i enhver stilling seg i foreninger. Dette har vist seg å være en nødvendighet, da de underordnede alene ved å opptre i enighet og med bestemthet kan forsvare sine rettigheter like overfor de maktavendes overgrep. Jernbanefunksjonærene bør følge dette eksempel. Oppfordringene hertil er mange og sterke. Man ser så å si daglig at de styrende menn innen etaten benytter sin myndighet på en måte som ikke alltid er til de underordnedes gagn. Disse har hittil funnet seg i alle overgrep tålmo-

dige som lam. I alle hemmelighet har visstnok en og annen knyttet nevene og knurret, men offentlig er misnøyen sjelden eller aldri kommet til orde. Det har manglet samhold, og som følge herav også mot. Nå bør imidlertid denne passivitets og tålmodighetens tid være forbi. Man bør ikke uten videre finne seg i overgrep, men bør si sin mening. Man bør øve kritikk over de styrendes handlinger. Og man bør framsette sine krav greit og bestemt. Med dette formål bør landsforeningen med tilhørende distriktsforeninger organiseres. Når de underordnede funksjonærer opptre på denne måte – fast sammensluttet og tilkjennegir at de også har sin mening om sakene – så skulle det undre oss om ikke de styrende så seg nødt til å ta hensyn til sådanne uttalelser.»

Som rimelig var, skapte denne artikkel etter datidens forhold stor oppmerksomhet.

Spørsmålet om å stifte et landsomfattende forbund var nå kommet nærmere sin virkelighet.

Jernbanens Forening satte i mai måned 1892 ned en komité som fikk i oppdrag å utstede innbydelse til stiftelse av forbundet, utarbeide forslag til lover m.v.

Den 9. oktober s.å. sendte komitéen innbydelse til dannelse av De norske Jernbaneforeningers forbund.

I innbydelsen heter det bl.a. om forbundets formål: »Å samle de forskjellige jernbaneforeninger i Norge under ett, således at de samtidig må ha sin fulde frihet og sitt eget selvstendige styre, trer fram som et ledd i en stor organisasjon med den styrke som en sådan gir – om det mål håper de fleste å enes – –«.

Forbundet stiftes.

Konstituerende møte til stiftelse av forbundet ble holdt 20. november. Legg merke til parallellen – Jernbanens Forening stiftet 20. november 1869.

1252 medlemmer fordelt i 11 foreninger var med ved stiftelsen av forbundet. Som første formann ble valgt stasjonsmester P. J. Petersen. Medlemstallet i forbundet og antall foreninger fordeler seg slik gjennom 70 år:

År.	Antall foreninger.	Antall medlemmer.
1892	11	1252
1912	42	3700
1932	63	7161
1951	105	21452
1954	119	22787
1961	127	20013*)

*) Nedgangen i medlemstallet skyldes rasjonaliseringsarbeidet ved NSB.

Nær 100 pct. er organisert innen forbundets organisasjonsområde.

Ved starten av forbundet ble også spørsmålet tatt opp om å stifte en brannkasse for jernbanefunksjonærene. På landsmøtet i 1893 ble det besluttet å opprette en slik kasse. Den kom i virksomhet fra 1. august 1895. Helt fram til 1911 ble brannkassen administrert av forbundet. Da fikk kassen eget styre, men helt fram til 1921 hadde man en viss form for samarbeid. Siden den gang har brannkassen vært utskilt som egen juridisk person.

Norske Jernbanefunksjonærers Gjensidige Brannkasse er i dag et millionforetakende.

Glimt av saker gjennom 70 år.

I 70 år har forbundet arbeidet med utallig mange og store saker. Vi nevner lønnsaken for fast ansatt og ekstra personale, pensjonssaker, ferispørsmål, ukentlig hviledag, overtidsarbeid, arbeidstidsbestemmelsene, uniformssaker, frifrakt- og fribillettspørsmål, 8 timersdagen, diettsaken, boligsaken m.v. På alle interessefelt for personalet har forbundet hatt saker under behandling.

Før 1933 hadde tjenestemennene ikke anerkjent forhandlingsrett. Loven om forhandlingsrett ble vedtatt av Stortinget i 1933. Før denne tid hadde forbundet måttet gjøre henvendelser »i all ærbødighet« når man skulle fremme saker for personalet.

Forhandlingsloven av 1933 er fra 1958 avløst av Tjenestetvistloven.

Personalrepresentasjon.

Jernbanepersonalet har fra 1920 vært representert i Hovedstyret for Norges Statsbaner. Fra 1947 er denne representasjonsretten utvidet til 2 representanter.

Representasjonsrett i distriktskollegiene og Statsbanenes Personal- og Pensjonsnemd (hvor bl.a. ansettelsene finner sted) fikk man henholdsvis fra 1936 og 1938.

I 1947 ble det inngått avtale om å opprette driftsutvalg – senere samarbeidsutvalg – ved NSB.

Forbundet har fra første stund vært aktivt med i utvalgsarbeidet såvel i Hovedutvalget som i distriktsutvalgene.

Første statstjenestemannsforbund som vedtok å tilmelde seg Landsorganisasjonen i Norge.

Jernbaneforbundet var det første statstjenestemannsforbund som vedtok å tilmelde seg Landsorganisasjonen i Norge. Landsmøtet i 1918 fattet vedtak om dette. Etter uravstemning blant medlemmene – som med stort flertall godkjente tilmelding til LO – ble forbundet tilsluttet LO fra 1. april 1919. – Fra samme år er Jernbaneforbundet tilmeldt ITF.

Forbundet var representert ved starten av Nordiske Jernbanemenns Union i Göteborg 1918.

Fagbladet »Jernbanemanden«.

Som nevnt indledningsvis, så den første avis for jernbanefunksjonærene dagens lys i 1887. »Jernbaneavisen« ble av forbundet brukt som meddelelsesorgan helt til 1910. Ved siden av denne avisen kom det også senere en rekke andre etatsblader.

På Hønefoss-landsmøtet i 1910 besluttet forbundet å gi ut sitt eget organ »Jernbanemanden«. Det første nummer kom ut 11. januar 1911. »Jernbanemanden« utkommer med 23–24 nummer pr. år og trykkes i et opplag på 27.000 eksemplarer.

Sosiale institusjoner.

Forbundet har en rekke sosiale institusjoner. Hjelpfondet for syke medlemmer ble opprettet i 1914. Fra 1916–1961 er det utbetalt 1.253.100 kr. til økonomisk støtte.

Begravelseskassen trådte i virksomhet fra 1931. Fra starten og til utgangen av 1961 er det utbetalt bidrag på tilsammen kr. 3.975.657,50.

Forbundet har også ulykkesfond og stipendiefond.

1940-45.

Fram til 1940 hadde forbundet arbeidet seg sikkert framover. Men da krigen kom til Norge, ble organisasjonsarbeidet etterhvert lagt ned. Det illegale forbundsstyre var imidlertid i virksomhet og holdt kontakten ved like med tillitsmennene og medlemmene utover landet.

Forbundets formann fra 1930, Ludvik Buland, ble arrestert under unntakelsestilstanden i Oslo i september 1941. Han ble dødsdømt men senere benådet til livsvarig fengsel. Etter opphold på Akershus ble Buland sendt til Tyskland hvor han døde 5. februar 1945.

Mange av forbundets medlemmer mistet livet i frigjøringskampen og mange satt i konsentrasjonsleir i Norge og Tyskland.

Fra 8. mai 1945 tok en fatt på reorganiseringen av forbundet. De tapte skanser skulle utbygges. Det gikk i hurtig tempo. Landsmøtet i november 1945 la opp retningslinjene for arbeidet i åra framover og som ny formann i forbundet ble valgt Marius Trana.

Sterkt forbund.

Da forbundet ble stiftet for 70 år siden, var det svakt såvel organisasjonsmessig som økonomisk. Jernbaneforbundet er i dag en sterkt organisasjon.

Forbundets inntekter i 1893 var kr. 122.30. Ved utgangen av 1961 var inntektene vel 1.7 mill. kroner. Forbundets samlede formue pr. 31. desember 1961 utgjør vel 13 mill. kroner.

Ved 70-årsjubileet har forbundet følgende tillitsmenn:

M. Trana, formann, Trygve Kristiansen, nestformann, Emil Edvardsen, sekretær og hovedkasserer, Egil Halvorsen, redaktør og sekretær, Thore Olsen og Odd Wessel Larsen, sekretærer.

Forbundet markerer sitt 70-årsjubileum ved sitt 48. ordinære landsmøte som åpnes i Oslo nye Folkets Hus på stiftelsesdagen 20. november.

Egil Halvorsen.

fra MEDLEMSKREDSSEN

Resolution

D.L.F. Århus afdelings medlemmer forsamlet til generalforsamling den 20. september 1962 udtaler sin største utilfredshed overfor D.S.B. i henseende til de lokomotivmænd, der virker som kørelærere (kørelærere 15. lkl. undtaget), idet der ikke gives disse noget honorar for at uddanne kolleger, på trods af at andre kategorier benyttes som lærere og får en endog klækkelig timebetaling for dette arbejde, som for deres vedkommende altid falder i dagtimerne, medens lokomotivmændene ofte må bruge nattetimerne til undervisning.

Hovedbestyrelsen opfordres til at arbejde med spørgsmålet, så der også udbetales honorar til lokomotivmænd, der virker som kørelærere efter 1. april 1962, uanset om det er lokomotivførere, lokomotivfyrbødere eller lokomotivmedhjælperaspiranter, der bliver uddannet.

H. Jürgensen,
(dirigent).

P. A. V.
E. Kristensen.

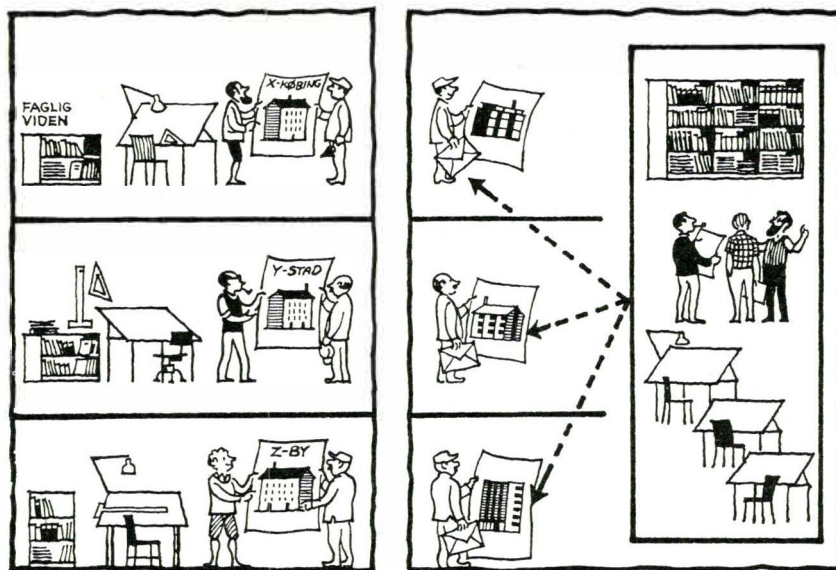
Vi henleder opmærksomheden på, at forhandlingerne vedrørende instruktionshonorar m.m. fortsat er i gang.
Red.

- Se, lille skat, en flot julegave jeg har til dig. Men lad være med at tage den på ud, foreløbig !

Boligforeningerne ved et vendepunkt

Udviklingen mod større industrialisering indenfor byggeriet fordrer mere rationel planlægning.

Hele spørgsmålet om det almennyttige boligbyggeris fremtid har fået en forøget aktualitet på grund af den udvikling, der er begyndt at komme i gang inden for byggeriet i løbet af de seneste år. De krav, der stilles til de byggende, hvis de skal følge med i denne udvikling, må nødvendigvis også føre til alvorlige overvejelser inden for boligorganisationernes rækker. Dette er baggrunden for, at Kooperationens Udviklingsråd fornyligt tog initiativet til, at der blev iværksat en undersøgelse af spørgsmålet om det almennyttige byggeris fremtidige struktur. Undersøgelsen er gennemført med støtte fra den under Arbejderbevægelsens Erhvervsråd oprettede Forsknings- og Uddannelsesfond af 1959, og et lille underudvalg har sammen med undertegnede som forfatter af redegørelsen gennemdrøftet problemerne, som der er gjort rede for i bogen »Fra Enkeltvirke til Fælles Indsats«.

En ny situation med nye krav

Det ligger nær at spørge, hvorfor det skulle være nødvendigt at fore-slå gennemgribende ændringer i boligforeningernes organisatoriske opbygning netop nu. Henvisningen til udviklingens krav er en almindelig holdt vending, som ofte påberåbes af geskæftige reformister, og efterkrigs-årene har jo vist mange gode eksempler på et uegennyttigt og ansvarsbevidst arbejde fra boligforeningernes side med fremskaffelse af boliger for den store befolkning.

Der er flere grunde til, at der netop nu må skabes et øget beredskab, hvis opgaverne skal kunne klares, og de forestående muligheder ikke skal glide boligforeningerne af hænde. Der er for det første de ændrede produktionsformer, som både betyder nye byggemetoder og ofte også byggerier i større enheder, end det før var sædvanligt. Dette stiller ikke kun krav til større teknisk indsigt, men også til et langt mere effektivt organisationsapparat bag bygherren og til større kapitalressourcer, end da hvert byggeri var en begrænset, lokal opgave, der blev klaret efter gammelkendte opskrifter.

Også den stigende levestandard betyder øgede krav til boligerne. Opfylder de ikke disse krav, bliver de hurtigt forældede, hvad der økonomisk falder tilbage i første række på deres ejere, boligforeningerne, og i anden række på hele samfundet. Og netop velstandsstigningen har frembragt så mange andre nye goder, som konkurrerer om befolkningens købekraft; holder byggeriet ikke trit, vil interessen for en god bolig snart blive distanceret af forbrug på mange andre områder.

De nye markedsdannelser vil også sætte deres præg på boligområdet. Og næppe blot i form af et større udbud af byggematerialer og bygningsdele, men meget muligt også på den måde, at fremmede storentreprenører vil optræde som boligbyggere på det danske marked. De vil utvivlsomt kunne præstere stor effektivitet og

kapitalmæssig slagkraft, men omsorgen for den danske befolknings bolig-mæssige standard på længere sigt bliver vel næppe deres hovedmotiv for at sætte ind her.

Udviklingen på alle disse områder står ikke og venter på boligforeningerne. Den kommer og kommer sikkert hurtigt. Står boligforeningerne ikke rustede til at følge med, eller rettere til at gå i spidsen, bliver udviklingen ledet af andre – og meget muligt i en anden retning end den, der har været sigtet for det almennyttige byggeri.

Bygherren i midtpunktet

Da tankerne om byggeriets rationalisering vandt frem i efterkrigsårene, blev der navnlig appelleret til de projekterende, altså arkitekterne og ingeniørerne, og til de udførende, d. v.s. håndværkerne, entreprenørerne og byggefagene, og det var navnlig fra disse kredse, eller nogle af dem, at initiativ til nydannelser udgik. Først i den seneste tid er bygherrerne begyndt at træde mere bevidst frem i dette billede, navnlig gennem de store planer om montagebyggerier, som er ved at komme til udførelse gennem et samarbejde mellem forskellige boligforeninger.

Og dog er sagen den, at bygherren indtager en helt central plads, når det gælder mulighederne for byggeriet i den kommende tid. Det er ikke blot bygherrens opgave at træffe beslutning om et byggeris iværksættelse og bestemme hustyper, lejlighedsstørrelser, standard m.m., men for-

uden at skaffe byggegrund og kapital tilkommer det også bygherren at tage stilling til udførelsesmåder, at vælge individuelle eller standardiserede løsninger og i det hele at vurdere projektet, ikke blot efter dets værdi som et færdigt produkt, men også efter dets egnethed som grundlag for en hensigtsmæssig produktion. Bygherren må også forstå at udnytte mulighederne for at disponere på længere sigt, for at samarbejde hele eller dele af projektet med andre byggeprojekter, for at give de tilbudgivende håndværkere og entreprenører de rette vilkår m.m.m.

Det er efterhånden ved at blive almindelig anerkendt, at mere væsentlig for byggeriets udvikling end de tekniske enkeltløsninger er hele spørgsmålet om byggeriets organisation. En afløsning af den hidtidige splittede organisation med et samvirke under en fast enhedsledelse er en hovedforudsætning for at nå videre. Bygherren har i kraft af sin centrale stilling i byggeprocessen et særligt ansvar her.

Det er i det hele en overmåde svær og ansvarsfuld opgave at være bygherre, men de, der kan leve op til den, det vil sige dem, der formår at skaffe sig alle de nødvendige forudsætninger for at løse den, og som er sig deres ansvar bevidst, har større muligheder end de fleste andre for at præge byggeriets udvikling og vor kommende boligstandard.

Hvorfor slår den hidtidige ordening ikke til?

Det fremgår af det foregående, at byggeriet i den seneste tid er ved at blive stillet overfor en ny situation, som stiller øgede krav til de byggende, og ikke mindst til bygherren i kraft af den nøglestilling, han indtager eller bør indtage. Men hvorfor vil det være nødvendigt at ændre på det bestående grundlag for at honorere disse krav?

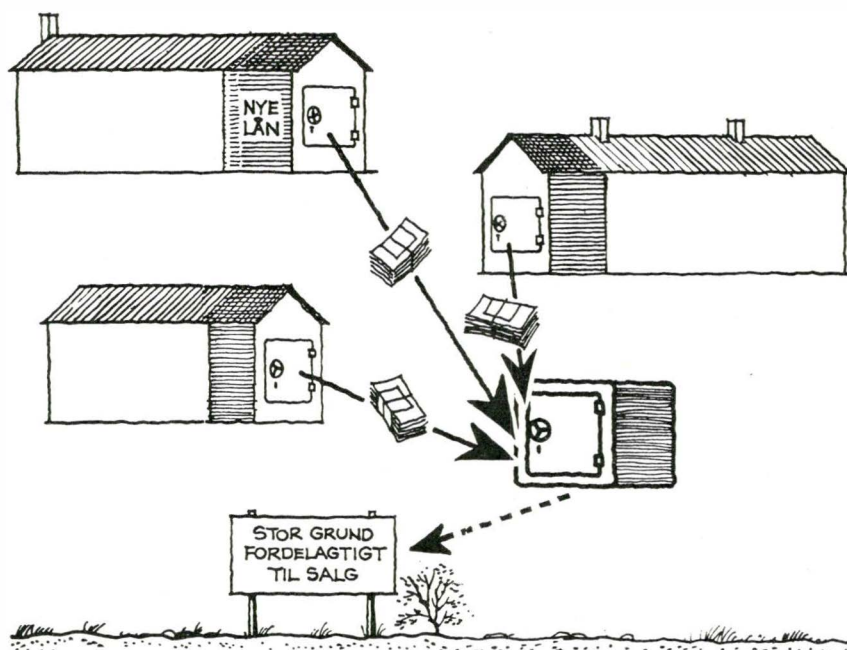
Et karakteristisk træk ved det almennyttige byggeris organisation er de enkelte boligforeningers stærkt lokalt begrænsede virkefelt. Den enkelte boligforening virker indenfor en enkelt kommunes grænser, og ofte er der, selv indenfor de mindre kommuner, flere små boligforeninger eller -selskaber, der ofte arbejder uafhængigt af hinanden. Denne lokale opbygning var naturlig i boligbevægelsens startperiode, hvor det gjaldt om at få den udbredt over hele landet og udnytte en uegennyttig indsats, ofte som gratis fritidsarbejde, af folk med lokalt kendskab. Med den ændring, byggeriet er ved at undergå slår denne opbygning imidlertid ikke længere til. Et virkeligt effektivt byggeri, der udnytter industrialiseringens muligheder, forudsætter en tværgående tilrettelæggelse i større målestok, med konsekvent udnyttelse af alle fælles erfaringer og stordriftens fordele på alle byggeprocessens trin. En opsplittning af byggeriet, hvor hvert

mindre foretagende gennemføres som en afsondret enhed, er en trussel mod disse bestræbelser. Den fuldt gennemførte lokale selvstændighed kan under de ændrede vilkår komme til at blive bremsen på boligbevægelsens videre udvikling.

Denne lokale opsplittning understøttes iøvrigt ved lovens krav om kommunegaranti for statsstøtte til boligforeningsbyggeriet. Den enkelte kommunes opgave er – og kan kun være – at behandle de enkelte projekter set specielt fra netop denne kommunes synspunkter og interesser, uden at den har pligt til at forfølge videregående hensyn til byggeriet for vedkommende landsdel som helhed. Kommunegarantien giver desuden de enkelte kommuner et middel i hænde til at forfølge kommunale særinteresser. Det er derfor i høj grad et spørgsmål, om ordningen med kommunegaranti bør opretholdes.

Den bestående opbygning understøtter også den tendens, der har kunnet spores hos nogle boligforeninger, til at betragte deres egen virksomhed som et afgrænset foretagende, der beholder indvundne erfaringer for sig selv og til at se på andre foreninger inden for området som konkurrenter, snarere end som medarbejdere på et fælles, større mål. I forbindelse med den skarpe lokale opdeling vil en kortsynet forfølgning af forretningsmæssige særinteresser kunne splitte og svække den nødvendige, samlede indsats fra boligforeningerne.

Den stilling, de enkelte boligforeninger hidtil har indtaget, har også været medvirkende til at placere dem svagt over for arkitekten. Det har ofte i realiteten været arkitekten, der har optrådt som bygherre, fordi bygherren ikke selv har præciseret sit byggeprogram og i det hele har overladt for meget til arkitektens afgørelse. Og den lokale arkitekt har for så vidt naturligt nok, ofte været mere interesseret i at befæste sin stilling og sætte sit individuelle særpræg på byggeriet end i at fremme anven-

Store enheder giver mulighed for råden over større kapitalressourcer til f.eks. grundkøb.

delse af standardiserede og typisere-
de løsninger. Dette gælder for øvrigt
også byggeriets andre teknikere. Un-
der de ændrede vilkår kan de enkelte
lokale teknikere imidlertid ikke for-
ventes at beherske alle de erfaringer,
som nu behøves, når der er tale
om at tilrettelægge store, samlede
byggeopgaver.

Også når det gælder spørgsmålene
om fornyelser inden for byggefagene
– problemerne i forbindelse med fag-
grænser, uddannelsen af bygningsar-
bejderne og lønssystemernes betyd-
ning for indførelsen af nye metoder
– har bygherrerne muligheder for at
hjælpe med til at overvinde vanske-
ligheder og lette vejen for nye løs-
ninger, hvis de som samlet gruppe
forstår at øve indflydelse og bidrage
med viden og erfaringer i et positivt
samarbejde med byggefagene.

Den offentlige støtte til boligfor-
eningsbyggeriet har selvsagt været af
meget stor betydning for boligbygge-
riets omfang og kvalitet. Man kan
imidlertid ikke se bort fra, at der un-
dertiden hos boligforeningerne har
været en tilbøjelighed til at henskyde
ansvaret for byggeriernes tilrettelæg-
gelse og gennemførelse til staten;
man har ikke så helt sjældent mødt
den opfattelse, at blot myndigheder-
nes godkendelse forelå, var alt i den
bedste orden. Det må imidlertid være
klart, at initiativet til en fornyende
indsats først og fremmest må bero på
de byggende selv; det er nødvendigt,
at bygherrerne føler et virkeligt,
selvstændigt ansvar som bygherrer.

En ny indstilling er på vej

På forskellig måde er der i de se-
nere år vist initiativ til en forstærket
indsats fra boligforeningernes side.
De nyeste og mest lovende eksempler
er vel de føromtaltte planer om større
montagebyggerier, hvor boligforenin-
ger og kommuner er søgt sammen i
et snævert samarbejde. Men denne
indsats er sket på trods af de skran-
ker, som sættes af den hidtidige or-
ganisationsform, der slet ikke er byg-
get op til sådanne løsninger. Det gør
selvsagt ikke indsatsen mindre for-
tjenstfuld, men det må være en na-

turlig opgave at følge dette initiativ
op, så organisationen bagved letter og
ikke hæmmer sådanne planer, og så-
ledes, at de vanskeligheder, der også
har mødt nogle af disse projekter,
fremtidig kan ryddes af vejen.

Også på andre måder er der, ofte
under ledelse af eller støtte fra Fæl-
lesorganisationen af almennyttige
danske Boligselskaber, sat ind for at
fremme boligforeningsbyggeriets ud-
vikling. Nogle af disse bestræbelser
er kronedes med held, andre er mis-
lykkedes. Pladsen her tillader ikke
en gennemgang af alle disse forsøg,
men som fælles grundtræk kan peges
på følgende:

Fællesorganisationen er ikke en
tilstrækkelig fasttømret og slagkraf-
tig organisation til virkelig at lede og
gennemføre en samlet indsats for et
mere effektivt byggeri. Der er sat
ind på en række konkrete opgaver,
men der har ikke været basis for et
systematisk arbejde, der dækkede
hele feltet. Fællesløsninger er ofte
stødt mod lokale særinteresser, som
i sidste instans har fået overtaget. De
foranstaltninger, det er lykkedes at
gennemføre, har ofte måttet »hægtes
på« på et for sent stadium af bygge-
riets tilrettelæggelse, efter at det
grundlæggende projekteringsarbejde
i det væsentlige var udført, og resul-
tatet er tit blevet halve løsninger.

Det må være naturligt at udnytte
disse, både positive og negative, erfa-
ringer og den vilje til at gå nye veje,
der er vist, i udformningen af den
fremtidige organisationsstruktur.

*Hvad er hovedsigtet for en
ændret organisation?*

Udviklingen indenfor en række
områder af samfundslivet har vist, at
efterhånden som opgaverne er blevet
stadigt mere komplicerede, har man
måttet gå over til et stadigt mere ud-
bygget fællesskab om at løse dem.
Det kommunale arbejde viser talrige
eksempler på sådanne fællesløsning-
er – for eksempel inden for syge-
husvæsen, skoler, alderdomshjem –
og brugsforeningerne er et andet eks-
empel på en udvikling hen mod færre
og større virksomheder.

Også for det almennyttige byggeri
må den naturlige konsekvens af ud-
viklingen være en ombygning af de
isolerede, individuelle lokalløsninger
med en virkelig gennemført fællesin-
stans. Det må være opgaven at sikre
et vidtdevent samvirke, der kræver
afkald på særinteresser og fuldt hæv-
det selvstændighed; der må skabes
grundlag for en indsats, der i mange
retninger går på tværs af tidligere
lokale og foreningsmæssige opdelin-
ger, og som ved koncentration af er-
faringer, af økonomiske dispositioner

*Bygherren indtager en central
plads i fremtidens boligbyggeri.*

og af planlægning skaffer stordriftens fordele til de enkelte led i helheden. Det almennyttige byggeri må netop tilrettelægges som en helhed, hvor de enkelte foreninger virker som filialer af ét stort foretagende, og hvor de indordnes under et fælles produktionsprogram.

Den nye organisations-opbygning

Hvilken struktur skal boligorganisationerne da have, for at disse hovedmål kan opfyldes. Spørgsmålet er for vanskeligt til, at det kan løses entydigt, f.eks. ved blot at koncentrere al virksomhed i én stor centralorganisation. Man må se på hver enkelt af de funktioner, den almennyttige bygherre skal udøve lige fra det øjeblik, den første tanke om et nybyggeri opstår, indtil huset er helt færdigt. For hver enkelt funktion må det overvejes, hvor den mest hensigtsmæssigt kan placeres inden for organisationen; om den bør udøves samlet for hele landet, om den bør varetages for større områder eller regioner under ét, eller om den stadig bør gennemføres rent lokalt. Det fører for vidt her at gengive den analyse af de enkelte funktioner, som undersøgelsen har omfattet, men hovedresultatet, som det fremtræder i forslaget til en ny organisations-struktur, skal ganske kort refereres.

Den landsomfattende centralorganisation

En analyse af de forskellige funktioner, boligforeningerne udøver, viser, at der er en række grundlæggende opgaver, der hidtil er blevet gennemført lokalt, men hvor en centralisering er nødvendig for at løse dem effektivt. Dette skyldes navnlig, at en tilfredsstillende løsning af dem forudsætter et samlet overblik og en virkelig helhedsbehandling for hele landet, eller et særligt specialkendskab og en indgående sagkundskab, eller undertiden begge dele på én gang.

Her melder sig en opgave som fastlæggelse af en fælles bolig- og byggepolitik for Danmarks boligforeningsbyggeri. Det er meget væsentligt, at der lægges en fælles linie for alle boligorganisationerne, når det gælder spørgsmål som valg af bolig-

typer, fastlæggelse af boligstandarden og de midler, der skal benyttes for gennem produktionen at realisere de boligpolitiske mål. Boligforeningerne har store muligheder for at påvirke hele udviklingen, hvis de præciserer en fælles målsætning på alle disse områder og udnytter den i konsekvent handling.

Den udvikling hen imod industrialisering, som byggeriet undergår, medfører også, at planlægningen af byggerierne ændrer karakter. Projekteringen går mere over fra at være traditionel éngangsprojektering til at være et løbende udviklingsarbejde, hvis resultater må komme alle de enkelte byggerier til gode. En større eller mindre del af projekteringsarbejdet må derfor blive fælles for alle projekterne. Dette må i alle tilfælde gælde gennemarbejdede standardløsninger for de enkelte byggematerialer og bygningsdele, og bygherrerne må også have adgang til at få stillet til rådighed typeløsninger for de enkelte rum, som køkkener og badeværelser, og også typeprojekter for hele lejligheder, både énfamiliehuse og etageboliger.

Som grundlag for det egentlige projekteringsarbejde har boligforeningerne også muligheder for – i forlængelse af den egentlige byggeforskning – at udføre en forskningspræget indsats til støtte for det praktiske arbejde.

En konsekvent udnyttelse af fordelene ved indkøb i store mængder forudsætter, at alle bygherrernes indkøb samles i en fælles indkøbscentral, der kan sætte ind på alle markedets områder og sikre, at erfaringer og fordele bliver udnyttet fuldt ud lige fra projekteringsens start.

Et centralorgan bør også sætte ind på oprettelse af egne produktionsvirksomheder og sikre samarbejdet med de kooperative håndværksvirksomheder, som det berøres nedenfor. Hele arbejdet med varetagelse af det almindelige oplysnings- og propagandarbejde for nuværende og kommende beboere vil også være en betydningsfuld opgave for et centralorgan.

Det er tanken, at en del af de her nævnte opgaver henlægges til Fæl-

lesorganisationen, men der foreslås i forbindelse hermed oprettet et særligt centralt projekteringsorgan og et fælles forsyningsorgan.

Regional-selskaberne

Initiativet til at starte et nyt byggeri og beslutningen om dets udformning udspringer naturligvis af et behov, der er mere eller mindre lokalt præget. Dette taler for, at disse funktioner ikke udøves af et landsomfattende centralorgan. På den anden side gør boligbehovene sig i stigende grad gældende hen over kommunegrænserne; det gælder klart for de større sammenhængende byområder, bestående af flere kommuner, som står med et fælles boligproblem, men med de forbedrede samfærdselsforhold bliver boligproblemerne mere og mere et fællesanliggende for større distrikter. En rationel indsats vil derfor lettes, hvis disse bygherrefunktioner henlægges til regionalselskaber, som virkelig får mulighed for at varetage boligforsyningen for større områder under ét, ubundet af hidtidige kommune- og foreningsgrænser. Der bør næppe være mere end 4 eller 5 sådanne selskaber for hele landet. Hermed skabes også et tilstrækkeligt arbejdsfelt til at tilrettelægge en rationel, kontinuerlig produktion af en passende størrelse, samtidig med at selskaberne bedre bliver i stand til at skaffe sig den fornødne sagkundskab til at klare de stadigt mere komplicerede opgaver.

Som de egentlige bygherrer for de enkelte byggerier skal regional-selskaberne også sørge for fremskaffelse af byggegrunde og kapital til byggerierne og for udførelse af den del af projekteringen, der ikke gennemføres centralt som det er beskrevet foran, og drage omsorg for byggeriernes gennemførelse.

I forbindelse med fremskaffelsen af kapital skal særligt peges på den stadigt stigende betydning, som byggefonden er ved at få. Byggefonden dannes gennem opsparingen ved prioritetsafdragene i de bestående boligforeningsejendomme og ved de stigende ejendomsskyldværdier for disse ejendomme. Den er båndlagt til iværksættelse af nyt boligbyggeri eller modernisering af bestående ejen-

domme. Det er store kapitaler, det her er ved at dreje sig om, men retten til at disponere over byggefonden er i dag splittet op på de enkelte boligforeninger. Det måtte være en naturlig følge af oprettelse af regional-selskaber, at det blev disse, der kom til at disponere over byggefonden i boligforeningsejendommene inden for selskabernes område. Kun herigennem bliver det muligt at udnytte byggefondens store aktiver efter større, samlede helhedslinjer.

Der er også den mulighed, at man benyttede boligforeningernes byggefonds til at danne en fælles garantifond, i stedet for at bruge dem til direkte udlån. For så vidt der ikke kræves 100 pct. sikkerhedsdækning bag en sådan garantifond, ville virkningen af byggefonden på denne måde kunne forstærkes.

I forbindelse med spørgsmålet om en styrkelse af det almennyttige byggeris finansieringsmuligheder skal også peges på de tanker, der har været fremme om at benytte fagforeningsmidler til finansiering af boligforeningsbyggeriet, eventuelt kombineret med en ordning, der gav lånene en vis værdifasthed derved, at lånene blev pristalsreguleret.

De lokale foreninger

Når ejendommene er færdigopførte, bør de overdrages de lokale boligforeninger, som findes i dag. Disse foreninger bør derfor opretholdes og stå som ejere af de opførte ejendomme. Det vil være naturligt at overdrage lokalforeningerne alle de funktioner, som forudsætter nær daglig kontakt med ejendommene og deres beboere; her findes i de bestående foreninger værdifuld erfaring og nær dette felt har det lokale selvstyre føling med netop disse spørgsmål. På fortsat en naturlig plads. Lokalforeningerne tænkes derfor i princippet at skulle bevare ansvaret for forvaltningen af ejendommene – om end de også her kan trække på de centrale organer i flere praktiske spørgsmål, hvor dette findes hensigtsmæssigt. Foreningerne skal også varetage alle andre spørgsmål, som forudsætter kontakt med beboerne, og de skal formidle oplysningsvirksomheden ud

til ejendommenes beboere. Det er dog et stort spørgsmål, om der ikke – i hvert fald bortset fra de allerstørste kommuner, kun bør findes én boligforening for hver by eller rettere for hvert sammenhængende byområde.

Egne produktionsvirksomheder – samarbejde med de kooperative håndværkerselskaber

Det må være naturligt at udnytte erfaringerne fra Sverige, hvor de store boligforbund har oprettet adskillige egne produktionsvirksomheder inden for byggematerialeproduktionen. Dette vil utvivlsomt i mange tilfælde kunne bidrage til at øge konkurrencen og effektivisere produktionen – og spørgsmålet får stigende betydning, efterhånden som en stadig større del af byggearbejdet lægges over til fabrik eller værksted. Men dette bør ikke ske tilfældigt, men efter en samlet produktionsplan, som bl.a. fastlægger en hensigtsmæssig arbejdsdeling mellem virksomhederne.

Også et udbygget samarbejde mellem boligforeningerne og byggefagsvirksomhederne må tillægges væsentlig betydning som et middel til styrkelse af begge parter. Der kan herigennem gives byggefagsvirksomhederne et bedre tilrettelagt arbejdsgrundlag, som sætter dem i stand til at disponere på længere sigt og gør det muligt for dem at organisere sig i større enheder. Herigennem fremmes deres chancer for at bidrage til byggeriets fornyelse og til aktivisering af konkurrencen.

De almennyttige boligorganisationer har, som landets største bygherregruppe, særlige muligheder for at bidrage til og præge den kommende udvikling, og de har også et særligt ansvar i kraft af den stilling, de indtager. Den kommende tid vil stille langt større krav til bygherrerne end hidtil. Det beror på boligforeningerne selv, om de vil tage konsekvensen af udviklingen og ruste sig til at møde disse krav. Tiden er inde, men den står ikke stille.

Niels Salicath.

Statsbanernes driftsresultat

Statsbanernes driftsindtægter og driftsomkostninger m.v. i tidsrummet april–september 1962 og en sammenligning med det tilsvarende tidsrum i 1961.

	April — September		Afvigelser
	1962	1961	
Driftsindtægter	383.987	344.809	39.178
Driftsomkostninger	345.727	322.365	23.362
Driftsoverskud	38.260	22.444	15.816
Afskrivning	19.200	16.998	2.202
Forrentning	37.658	35.079	2.579
Statens tilskud til driften	18.598	29.633	÷ 11.035

Til ovenstående oversigt over statsbanernes driftsresultat for tiden 1. april–30. september 1962 bemærkes:

Driftsindtægternes stigning med 39,2 mill. kr. fordeler sig således: personbefordring 20,2 mill. kr., godsbefordring 12,7 mill. kr. og andre indtægter 6,3 mill. kr., hvilket svarer til de forventninger, der var stillet til de seneste takstændringer.

Driftsomkostningerne er steget med 23,2 mill. kr., hvoraf 15,3 mill. kr. hidrører fra forøgede lønningsudgifter og udbetaling af 1 pct. feriegodtgørelse til tjenestemænd m.fl.

Driftsresultatet viser i forhold til forrige år en bedring på 15,8 mill. kr. Ved bedømmelsen heraf må det erindres, at periodens driftsresultat i 1961 var påvirket af, at lønningsudgifterne steg fra 1. april 1961, mens den takstændring, som skulle give dækning herfor, først virkede fuldt ud fra jan. 1962. I 1960 var periodens driftsoverskud 46,8 mill. kr.

Forsikringsagenturforeningen

Der er sikkert ingen tvivl om, at mange forsikrede i dag har forsikret stærkt i underkanten af den værdi, de forsikrede genstande repræsenterer.

Hvis 30.000 i forsikringssum måske var passende for 10 år siden, skal denne sum i dag være forhøjet til ca. 45.000 kr. for at kunne dække de prisstigninger, der siden er sket.

Dertil kommer nu »OMS«en, der nok skal betyde en almindelig prisstigning på omkring 10 pct., hvorved forholdet mellem forsikringssum og indboværdi yderligere vil blive forrykket.

Naturligvis har mange af vore forsikrede i de senere år, og ikke mindst ved den almindelige omtegning til privatforsikring for 2-3 år siden – hvor brand-, tyveri- og vand- tegnedes med en fælles sum – fået bragt forsikringssum nogenlunde ajour med prisniveauet, men tiden og priserne løber hastigt, og en regulering er uden tvivl allerede tiltrængt.

Forsikringsagenturforeningen har derfor ment det hensigtsmæssigt på et tidspunkt, hvor det var under overvejelse at give en mindre præmienedsættelse på privatforsikringen, i stedet for at forhøje alle forsikringssummer med 25 pct., og på denne måde uden nogen udgift for de forsikrede bringe forsikringssummerne i nærmere eller helst helt i overensstemmelse med prisniveauet.

Enhver vil herefter undgå underforsikringsforhold, hvis blot forsikringssummen udgør mindst 80 pct. af indboets dagsværdi.

Dette medfører naturligvis ikke, at alle er helgarderede.

Man kunne tænke sig, at et medlem havde indboværdien efter nugældende dagspris f.eks. 50.000 kr., men kun har forsikret for 20.000 kr. Han vil efter ovenstående være erstatningsberettiget efter 20.000 + 25 pct. eller ialt 25.000 – men har som nævnt værdier for 50.000 og dermed have underforsikret for 25.000.

Ved totalskade vil dette medlem lide et tab på 25.000 kr., og ved enhver partiel skade vil han kun have ret til en erstatning på ½-delen af den faktiske skade, fordi han stadig er selvforsikret for ½-delen af sit samlede indbo.

Denne ordning er gældende fra 1. oktober 1962 for alle privatforsikringer tegnede eller regulerede inden dette tidspunkt, og vi understreger, at Forsikringsagenturforeningens præmier fortsat er ca. 25 pct. billigere end i andre selskaber.

For forsikringer (nye såvel som forhøjelser) tegnet efter 1/10-62 vil præmien blive beregnet med kr. 0.80 pr. 1.000 kr. forsikringssum mod tidligere kr. 1.00 pr. 1.000, hvorfor det derfor gælder om at tegne en forsikringssum, der svarer til indboets virkelige værdi, for at undgå underforsikring.

Samtidig med denne udgiftsfri dyrtidsregulering har man udvidet dækningsvilkårene på bl.a. følgende områder:

A. Indboforsikring.

- 1) Pludselig opstået tilsodning fra oliefyr og olie-kaminer.
- 2) Skade forårsaget af akvarier.

- 3) Skade ved olie fra olietank eller oliefyr.
- 4) Skade ved voldsomt skybrud eller tårbrud, samt skypumper.
- 5) Simpelt tyveri med indtil 10 pct. af forsikringssummen – dog højst med kr. 5.000,00 (før 5 pct. og 2.000,00).

B. Ansvarsforsikringen.

Vedrørende ansvar for lånte og lejede indbogensstande i indtil 1 måned (tidligere 10 dage) og »gæstebudsskader« er maximalerstatningerne forhøjet til kr. 1.500,00 (før henholdsvis kr. 1.000,00 og kr. 500,00). For begge disse to tilfælde gælder fortsat en selvrisiko på kr. 50.00.

C. Grundejerforsikring.

Også på denne forsikring er der sket forbedringer i dækningsområdet uden præmieforhøjelse af nogen art. De vigtigste forbedringer er:

- 1) Forsikringssummen for de forskellige skader (storm, vand, rør og huslejetab ved ildebrand, samt bygningsbeskadigelse ved indbrud) er forhøjet fra 30.000 til 50.000 kr.
- 2) Skybrudsskader er nu medforsikret d.v.s. skade forvoldt ved vand, der under voldsomt skybrud eller voldsomt tårbrud ikke kan få normalt afløb og derfor oversvømmer forsikringsstedet eller stiger op gennem afløbsledninger, kloaker eller lignende. Ved kælderskader er der dog en selvrisiko på kr. 200.00. Undtaget er dog stadig oversvømmelser fra hav, fjord, sø eller vandløb, samt skade ved nedbør, der trænger ind gennem tag.
- 3) Endvidere er vandskade på bygninger, hidrørende fra akvarium nu medforsikret.

Iøvrigt er vore stedlige tillidsmænd overalt rede til at give yderligere oplysninger vedrørende disse ændrede og forbedrede forsikringsvilkår.

D. J. T.

Skiture i Norge.

Vi har i den kommende vintersæson fået lov til at disponere over en del pladser på NJT's feriehjem i *Holu ved Ål station på Bergensbanen*. Feriehjemmet ligger i udpræget højfjeldsterræn, dog beskyttet af granskove i de omkringliggende dalstrøg, så det selv under blæsende vejrforhold er muligt at være ude.

Under opholdet vil De få lejlighed til at være sammen med kolleger fra Norge og Sverige, og disse mere skivante kolleger vil være os behjælpelige med råd og dåd.

Afrejse:

Lørdage fra København H kl. 21,15, hjemkomst mandage kl. 8,50 (søndage: fra Oslo 9,50, i Ål 14,08) fra Ål 14,56, i Oslo 19,48).

Hold 101 ugen 10/2-17/2 antal pladser: 10

Hold 102 ugen 17/2-24/2 antal pladser: 10

Hold 103 ugen 24/2- 3/3 antal pladser: 10

Pris 155 kr., heri inkluderet busbefordring til og fra Ål station. (Børn indtil 12 år halv pris).

Undervejs er deltagerne på egen kost.

Billetpris for pårørende med rabatkort ca. 140 kr. Anmeldelse udbedes senest 15. januar 1963.

Hövringen pr. Sel station i Gudbrandsdalen.

For at kunne byde de deltagere, som har været flere gange på Holu et nyt terræn, har vi arrangeret vintersportsophold på *Laurgårdseter*, 1000 m o h, i et af Norges fineste højfjeldsterræner ved *Sel station* i Gudbrandsdalen.

Der arrangeres fortløbende ophold med en uges varighed i tiden fra 24/2 til 10/3 med afrejse fra København hver lørdag kl. 21,15 og hjemrejse den følgende søndag med ankomst til København mandag morgen kl. 8,50 (fra Oslo 9,10, i Sel 15,11), (fra Sel 13,43, i Oslo 19,50).

Hold 104 ugen 24/2- 3/3 antal pladser: 15

Hold 105 ugen 3/3-10/3 antal pladser: 25

Prisen for transport til og fra hotellet samt en uges fuld pension:

Hovedbygningen 205 kr. (tillæg for enkeltværelse 10 kr. i den udstrækning det kan leveres).

(Børn indtil 12 år halv pris).

Undervejs er deltagerne på egen kost.

Billetpris for pårørende med rabatkort ca. 152 kr.

Anmeldelse for rejserne til Hövringen udbedes gerne snarest, men senest 15. januar 1963.

Hold 106. Kampeseter Høifjellshotel pr. Vinstra station (Gudbrandsdalen).

Høifjellshotellet er beliggende i smukt højfjeldsterræn ca. 900 m o h og er i 1. klasse.

Hvis De søger et nyt terræn og ønsker at se nye steder og iøvrigt er indstillet på lidt mere luksusbetonet ophold, kan dette sted trygt anbefales. Vi havde ifjor en del danske, som var yderst tilfredse med opholdet på Kampeseter.

I tiden 17/2-10/3 er arrangeret ugentlige ophold regnet fra søndag til søndag for kolleger fra de skandinaviske lande.

Betaling for en uges ophold inklusive busbefordring til og fra hotellet: kr. 265.

Udrejse og hjemrejse foretages som anført under Hövringen.

I anmeldelsen bedes anført, i hvilken uge De ønsker ophold.

Anmeldelse udbedes senest en måned før afrejsen. Evt. sovevognspladser bedes bestilt samtidig.

Skiture i Sverige.

Vi kan ligeledes tilbyde danske kolleger ophold på SJT's feriehjem i Björkliden (ved Narvik).

Feriehjemmet er meget moderne indrettet med varmt og koldt vand og dush.

Det er velkendt for smuk beliggenhed med ypperligt skiterræn lige uden for døren og som regel på denne tid af året begunstiget af strålende sol. Der kan endvidere blive lejlighed til at foretage en udflugt ad den berømte malmbane til havnebyen Narvik (Norge).

Afrejse bliver fra København H således:

Fredage fra København H kl. 21,07 til Stockholm. Lørdage an Stockholm kl. 8,40, vidererejse kl. 17.

Søndage an. Björkliden kl. 16,00, afrejse søndage kl. 7,43 via Mjölby-Hässleholm, mandage København H an. kl. 17,50.

Hold 109 1/3 aften-11/3 aften pris: 180 kr. (5 pl.)

Hold 110 8/3 aften-18/3 aften pris: 190 kr. (4 pl.)

Billetpris for pårørende med rabatkort ca. 152 kr.

I prisen er beregnet fuld pension fra ankomst til og afrejse fra feriehjemmet.

Undervejs og under opholdet i Stockholm er deltagerne på egen kost. Vore kolleger i SJT, Stockholm, vil være behjælpelig med at anvise billige spisesteder.

Anmeldelse udbedes senest 1 måned før de pågældende afrejsedage.

Anmeldelse bedes sendt til Danske Jernbagemænds Turistorganisation, Bernstorffsgade 18, København V., hvorefter nærmere om afrejse m.m. vil blive tilsendt.

Opmærksomhed frabedes

Eventuel opmærksomhed i anledning af mit jubilæum frabedes venligst.

M. C. Petersen, lokomotivfører, Nyborg.

Eventuel opmærksomhed i anledning af mit jubilæum frabedes venligst.

H. V. Hansen, lokomotivfører, Gb.

Lanternen

»Lanternen« afholder onsdag den 14. novbr. 1962 kl. 19,00 prc. i Folkets Hus, Enghavevej, lille sal, et

KÆMPE-BANCOSPIL

Der spilles for deltagere som møder præcis kl. 19 et gratis spil om 1 and med tilbehør.

Herefter spilles der 10 gennemgående spil om 10 ænder på hele pladen, desuden er der fine kyllinger som rækkegevinster samt sidegevinster på hele pladen.

Gennemgående plader 3 kr. pr. stk. 2 stk. 5 kr.

Enkeltspilplader 0,50 kr.

Yderligere spilles der 1 stort ekstraspil om 1 gås med rødvin, rødkål m.m.

Samtlige københavnske lokomotivmænd med familie er velkomne.

Bestyrelsen.

Pensioneret lokomotivfører J. A. Jensen, Kildehusvej 23, Roskilde, født den 27/2-1892, er afgået ved døden den 15/10-62.

Værelse søges

til min datter (19 år), som studerer ved Københavns Universitet.

Lokomotivfører V. O. Pedersen, Ølbyvej 17, Struer.

SØNDERBORG

Salon »madame«

KAJ JØRGENSEN · Perlegade 88 · Sønderborg · Telf. 24905
- Den moderne salon for de moderne damer -

Villy Rasmussen

MURERMESTER

Lundbygsgade 19 - Sønderborg - Telf. 24397
Vi giver gerne tilbud på alt murerarbejde - Nybygninger og ombygninger

VEJLE

Flere og flere kører ind til

UNO-X Benzin i særklasse

Vestre Engvej, Vejle · Telf. 2744

Salon »Ulla«

v/ Ulla Tiedemann

Merkurvej 2, Vejle · Telf. 5583

Moderne hårpleje -
individuel klipning og frisering

ORDENSHUSET

K. C. Danielsen

Vedelsgade 36 - Vejle - Telf. 1087

Frisk wienerbrød til eftermiddagskaffen

LIGE FRA OVNEHVER DAG KLOKKEN 14.30

TOFT's Bageri

Guldkrog 33 - Vejle - Telefon 433

JESPER HOLK & CO

Tobakker - Vine - Rygeartikler

STORT UDVALG

Dæmningen 34

Vejle 1088

Flere og flere går i

Nørregade 35 - Vejle - Telefon 318

BERTEL NIELSEN & HAAHR

Aktieselskab

NORDKAJEN - VEJLE - TLF. *3468

KUL - KOKS - BRIKETTER

Forhandling af Caltex olier

TURISTKIOSKEN

v/ Erik Knudsen

Alle dag- og ugeblade - Telegrammer - Skriveartikler
Byens største udvalg i udenlandske aviser og tidsskrifter - Husk den lille lommebog
Dæmningen 34 - Vejle - Telefon 780

SLAGELSE

SLAGELSE TROPEHUS

Jens Larsen · CASINO · Telf. 520883

Vestsjællands største udvalg i fisk og planter

... vi har store og tamme pappegøjer - småfugle
Alt i rekvisitter og tilbehør

Slagelse Tropehus v. Jens Larsen · Tlf. 520883, priv. 524502

FREDERICIA

Kig ind, når De går forbi —

Krone Materialhandelen
v/ Daugaard Pedersen
Danmarksgade 27, Fredericia · Telf. 687

SANDERS BAGERI

Alt i 1. kl. bagværk - vi anvender kun
de bedste råvarer -

Bestillinger modtages

Devantiersvej 1 - Fredericia - Telefon 3565

Symaskiner, barnevogne, knallerter, cykler, globus
og P. M. K. barnevogne, Husqvarna symaskiner og
Triton cykler

- Vi sælger på konto på fine betingelser -

Fredericia Cykellager, Gothersgade 42 - Tlf. 1243

Bolette

Bolettes familiekonto
er mere værd end rede penge

Axeltorv - Fredericia - Telefon 2238

MØBELFIRMAET

Gunnar Jensen

Vestergade 35 - Telf. 575 - Fredericia

Moderne møbler for alle hjem - Gerne konto

... altid hos SPETZLER

URMAGER
GULDSMED
OPTIKER

Telefon 280 - Fredericia - Giro 42533

Køb Deres frugt og grønt hos

HOUSTRUP's Eftf.

Jyllandsgade 16 - Fredericia - Telefon 367

Køb kaffen direkte i Kafferisteriet

v/ Arne Pedersen

Prinsessegade 51 - Fredericia - Telefon 911

Vor kaffe i kanden er bedre end nogen anden

Erik Eriksen - blikkenslagermester

Alt i blikkenslagerarbejde, skiferdækning og centralvarmeanlæg
udføres. Tilbud gives gerne.

Bjerggade 53, Fredericia - Telefon 3805

DANA KIOSKEN

v/ H. K. Christensen

Alle dag- og ugeblade - Tidsskrifter
Danmarksgade 68 - Fredericia - Telefon 82
Tipsforhandler

Manufaktur Kontanten

v/ Svanberg Petersen

Alt i manufaktur-trikotage
Rimelige priser

Danmarksgade 52 - Fredericia
Telefon 321

N. G. BØGEN

JENS THUESENS EFTF.

Dronningensgade 1 - Fredericia
Telf. 871

L. A. Jørgensen, Lørgårdsvej 63

BOGTRYK

Telefon Asta 5002. København 5

BOGTRYKKERIET

Nørrebrogade 5, Fredericia
W. L. Christiansen · Tlf. 1014
Alle arter tryksager til små priser
- Festsange -

ODENSE

Man spiser og bor godt på
Hotel Hans Tausen . Odense
ALTID ET BESØG VÆRD
Telefon 113262

S. H. JØRGENSEN

Skibhusvej 9, Odense . Telf. 12 04 46
Alt i kolonial, konserver, vine, tobak
Husk vor fine kaffe

RANDERS

Randers Byggematerialer

TLF. * 5800

Jydsk Murer- & Entreprenørforretning

a. m. b. a.

Østervold 2, Akadiahuset - Randers - Tlf. 4905

DAVID WOHLIN

MURERMESTER

Sjællandsgade 13 - Randers
Telf. 7907

Alt murerarbejde udføres
nybygning og
reparation

Elite-Salonen

Staldgaardsgade 14 - Randers - Telefon 4969
alt i moderne hårpleje - individuel frisure koldpermanent fra kr. 18.-
org. Wella fra kr. 26.-

NYBORG

NYBORG DAMPVASKERI OG TRI-RENSERI

Kemisk Tøjrensning
Telefon 54

Windsor Nørregade 20 Telf. 1811

Herre- og Drengeskivning

C. Knackstredt Tlf. Nyborg 550

Spec.: Kranse, Buketter, Planter og Potte-Kultur. Direkte salg fra Drivhus. Ingen Butiksleje - derfor billigste Priser.

N. URBAN SØRENSEN

SLAGTER

Altid 1. Kl. Vares

NYBORG - TLF. 111. 2 LIN.

TØNDER

VOR BAGER

v. Chr. Buch

Bageri - Conditori - Cafe
Vestergade 8 - Tønder - Tlf. 2 2114

STRUER

Thomas Hansen's Bageri

bringes i velvillig Erindring
Brødet bringes overalt i Byen
Danmarksgade, Struer. Tlf. 50308

VIBY J

DERES RADIO- OG TV-SPECIAL-FORRETNING!
Faglig salg og service

VIBY RADIO . GEORG SØRENSEN

Kongevej 19 . Viby J . Telefon 41633

HADERSLEV

Vestergades Damesalon

v/ M. M. Michael

Vestergade 62 . Haderslev . Telefon 25125

Moderne hårpleje - Permanent - Individuel klipning og frisering

THISTED

Johs. Mortensen & Sønner

Tømrer- og maskinsnedkeri

Tilbud gives gerne

Toldboldgade 5 - Thisted - Telf. 198

Sørensens Herremagasin

Torvegade 1 - Thisted - Telf. 499

Stedet, hvor man handler, midt i byen

Mal og bevar hvad De har -

Tapet - Farver - Gulvbelægning

Jensen & Langballe

Store Torv - Thisted - Telf. 1401-1414

HOLSTEBRO

dalgaard RADIO FJERNSYN

Vestergade 8 . Holstebro . Telefon 1695

Magasin »MOR og DATTER«

v/ H. Korch-Christensen

Nørregade 17 - Holstebro - Telf. 707

MANUFAKTUR KJOLER STRØMPER

POVL LAGER

statsaut. installatør

Herningvej 5 . Holstebro . Telefon 915

Alt installationsarbejde af enhver art udføres omhyggeligt

Vor skotøjsleverandør i Holstebro er

1/3 SKOTØJSBØRSEN

Nørregade 51 . Holstebro . Telf. 325

- alt i herre-, dame- og børnefodtøj

HERNING

DÜRRES DELIKATESSE

Østergade 3

Herning

Telf. 3136

- vi har alt til det kolde bord
Alt i 1. kl. kød - flæst - pålæg
salater - konserver
Prøv vort lækre smørrebrød

ESSO Service Station

Johs. Nøhr

Fonnesbechsgade 16 . Herning . Tlf. 407

Benzin . Olie . Vask . Smøring

ESBJERG

Det førende Schweizerprodukt

Symaskiner

Strandbyplads 3, Esbjerg. Telf. 24485

VIBORG

Landboernes Møbelmagasin
Vestergade 4. Telf. 1904 - 2088
Møbler i 4 etager
Tæppehuset
Gravene 30. Telf. 2151
Viborg

TV
Huset

Radio - Fjernsyn
Køleskabe
Vaskemaskiner

St. Mikkelsgade 21 - Viborg - Telefon 3742

Sørensen & Nielsen

Rønnevej 5 Viborg Æblevej 10
Telf. 2388 Telf. 1323

Blikkenslageri - Centralvarme - Oliefyrrer
Vand - Gas - Sanitet

ESBJERG

Salon »Chanet«

v/ J. H. Olesen

moderne hårpleje
individuel klipning
frisering-permanent

Nygårdsvej 47, Esbjerg
Telf. 26831

HORSENS

Strøg-Magasinet

Søndergade 41, Horsens. Telf. (066) 26190

Kjoler-Nederdele-Bluser-Strikvarer-Strømper

Skotøjsmagasinet »Brock«

Søndergade 40, Horsens. Telf. 25900
der er go' gang i sko fra Brock

Graversens SKO-magasin

V/ Erik Damsgaard

Jessensgade 10 Horsens - Telefon 25508

det moderne sko-magasin for dame-, herre- og børnesko

Landbosparekassen

Rædersgade 5 - Horsens
Telefon 21222

Åben kl. 9,30-12,30 og 14-16

RISSKOV

VALD. NIELSEN

Kolonial. Vine. Cigarer
Ndr. Strand 122. Riiskov
Telf. 77174

Centralværkstedernes Marketenderi

Da Marketenderierne i Centralværkstedet og Remiserne drives af Fællesorganisation D.S.B. og Dansk Lokomotivmandsforening, anbefaler vi Benyttelsen af disse.

Driftsudvalget.

KALUNDBORG

Spis mere OST,

ring så kommer Fællesen
Leverandør til Feriehjemmet
Tlf. Kalundborg 1029

KALUNDBORG

N. JENSENS SØNNER

Inventar og Bolig Montering
Tlf. Kalundborg 280

Kalundborg Depot

v/ Folmer Hansen

Bøgevej 1, Kalundborg. Telf. 670

*Lys Petroleum - Gasolie
Fyringsdiesel - Farvet Benzin - Smørelie*

Deres direkte olieledning. Telf. 670

Fa. **KJÆR**

CHRISTENSEN

Rubjerg Alle 7. Telefon 503 og 520. Lev. til feriehjemmet

O. Blechingberg's Eftr.

Farve - Tapet - Linoleum - Tæpper

Kordilgade 69, Kalundborg. Telf. 62

Alle-Salonen

v/ K. E. Hemmingsen

Nørrealle 57, Kalundborg. Telf. 1645

*- alt i moderne hårpleje -
Permanent-Formskæring-Frisering
Særlig Afd. for Damer og Herrer*

KALUNDBORG KULKOMPAGNI

Aktieselskab

Tlf. TRETEN

Tlf. TRETEN

Parfumeriet »Belle fleur«

v/ K. Larsen

Alt i toiletartikler-parfume bijouterie
Skibbrogade 55, Kalundborg. Telf. 498

Forlang Kalundborg Mejeri's 1. kl. mejeriprodukter

Slagelsevej 121, Telf. 159
Uds. Nørrealle 57, Telf. 1392
Skibbrogade 53, Telf. 732
Kordilgade 52, Telf. 235
Vore vogne kommer overalt i Byen

Dora Christensen

Kød-Flæsk-Pålæg-Salater
kun 1. kl. Varer

Slagelsevej 70, Kalundborg. Telf. 702

VARE MESSEN
BUUR NUOSEN

Sengeudstyr, Gardiner, Hvidevarer
Kalundborg - Tlf. 426

Kalundborg

Fællesbageri

Kalundborg Folkeblad

Eneste blad der trykkes i Kalundborg

Telf. 236

Fiskehus nr. 1

Viktor Nielsen

Tlf. Kalundborg 659

Altid friske Torske- og Rødspøtte-
filet'er samt Fiskelars.
Leverandør til Feriehjemmet.

Leo Kæraa

v/ Leif Andersen
exam. tandtekniker

Kordilgade 60, Kalundborg. Telf. 1035